

VIENOTIE KLIENTU IZPĒTES RĪKI

FINANŠU
NOZARES
ASOCIĀCIJA

Kas ir vienotie klientu izpētes rīki (shared KYC utilities)?

Risinājumi¹, kas centralizē klientu datu un dokumentu vākšanu, pārbaudi, uzglabāšanu un koplietošanu, lai atbalstītu atbildīgos (AML/CFT jomā) subjektus tiem veicot likumā noteiktos klientu izpētes pienākumus.

Svarīgi!

- Rīks neparedz izņēmumu neveikt klienta izpēti vai tikai palauties uz cita veikto klienta izpēti.
- Rīks dod plašāku piekļuvi informācijai atbildīgajiem subjektiem, ko tie citādi vienuviet nevarētu iegūt.
- Informācijai var piekļūt tikai verificēti lietotāji – atbildīgie subjekti, kuri nevar iegūt informāciju, ja nesniedz to no savas puses.
- Tā nav “supersistēma”, kas nosedz visus procesus, pārdala atbildību vai izveido visiem derīgu modeli.

Kādas priekšrocības sniedz un ko iegūst sabiedrība no vienotajiem klientu izpētes rīkiem?

- Mazināts kopējais administratīvais slogs, klientu un sadarbības partneru izpētes izmaksas
- Vienotie klientu izpētes rīki minimizē datu apstrādi – viens un tas pats nav jādara visiem
- De-riskinga mazināšana, piedāvājot papildus rīkus efektīvākai riska pārvaldībai
- Resursu kopīgošana un inovāciju plašāka izmantošana
- Uzlabota valsts starptautiskā reputācija un uzticamība, sasniedzot augstākos atbilstības standartus
- Stiprināta spēja mazināt ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu saistītos riskus

Kāpēc nepieciešams likumā regulēt vienoto klientu izpētes rīku darbību?

Svarīgi noteikt ierobežojumus datu apstrādei un aizsargāt personas datus, padarot vienoto klientu izpētes rīku darbību par licencējamu un uzraugāmu aktivitāti.

Kādi ir piedāvātie vienoto klientu izpētes rīku modeļi?

Slēgtais klienta izpētes rīks

Daļa atbildīgo subjektu veido vienotu ārpakalpojuma sniedzēju noteiktam klienta izpētes procesam.

Atvērtais kopīgais klienta izpētes rīks

Ļauj apmainīties ar informāciju klientiem piemītošo AML/CFT riska pārvaldīšanai ērtākā, standartizētā veidā.

Piekļuve informācijai šajā rīkā ir tikai atbildīgajiem subjektiem un kompetentajām institūcijām.

Rīkā iespējams piedāvāt un atbildīgajiem subjektiem saņemt pakalpojumus:

- personai – klientam noteiktā formā glabāt savus identifikācijas datus un tos nodot atbildīgajiem subjektiem, neaizpildot detalizētas anketas katru reizi, kad nepieciešams saņemt pakalpojumus;
- vienuviet pieejami galvenie dati no valsts reģistriem, tiesības kuriem piekļūt atbildīgajiem subjektiem ir jau šobrīd;
- izmantojot rīku, atbildīgie subjekti brīvprātīgi, ievērojot datu aizsardzības prasības var apmainīties ar klientu izpētes informāciju savā starpā.

Kāda ir prakse citās valstīs?

Labākajā pasaules praksē klientu apkalpošanas un atbilstības jomā vienotos klientu izpētes rīkus veido privātais sektors stingrā valsts uzraudzībā. Pasaulē nav valsts veidotu klientu izpētes rīku – zināmākais mēģinājums Singapūrā neīstenojās lielo izmaksu dēļ².

Piemēri vienotajiem klientu izpētes rīkiem:

Asociācijas izvērtējums par vienoto klientu izpētes rīku platformu

INTERREG Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas 2014.-2020. gadam projekta “DIGINNO – Digitālo inovāciju tīkls” ietvaros veiktais izvērtējums

Informācijas apmaiņai starp atbildīgajiem subjektiem ērtā, personas datu aizsardzības prasībām atbilstošā veidā, izmantojot jaunākās tehnoloģijas, ir izšķiroša nozīme labākā un kvalitatīvākā dažādu pakalpojumu pieejamībā, kā arī efektīvā noziegumu, it īpaši finanšu noziegumu, novēršanā. Tā ir arī iespēja izveidot kopīgus risinājumus – klientu izpētes un darījumu uzraudzības rīkus. Kopīgo risinājumu tiesiskais regulējums risina datu apstrādes pamatojumu, datu minimizēšanu, ārpakalpojumu sniegšana trešajām personām un arī tipping-off prasības ievērošanas nodrošināšanu. Risinājuma mērķis – panākt AML/CFT prasību harmonizāciju datu glabāšanai un izmantošanai atbilstoši gan FATF, gan GDPR standartiem.

¹ Kurus nodrošina, piemēram, bet ne tikai – kredītinformācijas biroji, uzņēmumi, aģentūras.

² <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-10-12/singapore-s-bank-intel-sharing-plan-in-coma-on-cost-concern>